

เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank)

1. เหตุผลในการออกประกาศ

ตามแนวนโยบายภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทยเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัลและการเติบโตอย่างยั่งยืน (Financial Landscape) ธนาคารแห่งประเทศไทยได้วางทิศทางด้านดิจิทัลที่เปิดโอกาสให้ภาคการเงินใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและข้อมูลเพื่อพัฒนานวัตกรรมและบริการทางการเงินที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างยั่งยืน ซึ่งเน้นการรักษาสมดุลระหว่างการสนับสนุนนวัตกรรมเพื่อประโยชน์ของผู้ใช้บริการและการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม โดยหนึ่งในแนวนโยบายสำคัญคือการเปิดให้มีผู้ให้บริการธนาคารพาณิชย์ที่มีรูปแบบให้บริการใหม่ ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank) เพื่อให้ผู้ที่มีความสามารถด้านเทคโนโลยี การให้บริการดิจิทัล และการใช้ข้อมูลที่หลากหลายเข้ามาพัฒนานวัตกรรมและนำเสนอบริการทางการเงินรูปแบบใหม่ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่พร้อมใช้บริการผ่านช่องทางดิจิทัลได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ และยังเป็นการสนับสนุนและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการเงินของกลุ่มผู้ใช้บริการรายย่อยและกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่ได้รับบริการทางการเงินอย่างเพียงพอและเหมาะสม (Underserved) หรือกลุ่มที่เข้าไม่ถึงบริการทางการเงิน (Unserved) รวมถึงสร้างประสบการณ์ในการใช้บริการทางการเงินที่ดีขึ้น ตลอดจนช่วยกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันในระบบสถาบันการเงินไทยอย่างเหมาะสมมากขึ้น

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้มีใบอนุญาตการประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา ซึ่งธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาดังกล่าวมีรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่แตกต่างจากธนาคารพาณิชย์ทั่วไปโดยให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัล ดังนั้น ในการกำกับดูแล นอกจากธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ทั่วไปแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ที่ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องถือปฏิบัติเพิ่มเติมเป็นการเฉพาะด้วย เพื่อให้การประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาดำเนินการได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะของธุรกิจและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแนวนโยบาย Financial Landscape ข้างต้น โดยมีการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อเสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน หรือสร้างความเสียหายอันจะมีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้ฝากเงิน ผู้ใช้บริการ และประชาชน ที่มีต่อระบบสถาบันการเงินโดยรวม

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 13 มาตรา 24 (6) มาตรา 24 (10) มาตรา 30 มาตรา 39 มาตรา 41 มาตรา 47 มาตรา 49 มาตรา 56 มาตรา 57 มาตรา 59 มาตรา 71 และมาตรา 84 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลให้ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา บริษัทแม่ บริษัทลูก และบริษัทร่วมของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ถือปฏิบัติตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

3. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา บริษัทแม่ บริษัทลูก และบริษัทร่วมทุกแห่งของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

4. เนื้อหา

4.1 คำจำกัดความ

“ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา” หมายความว่า บริษัทมหาชนจำกัดที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ตามประกาศกระทรวงการคลังว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank)

“ระยะแรกของการประกอบธุรกิจ” หมายความว่า ระยะเวลานับแต่วันที่ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาเปิดดำเนินการจนกว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะเห็นชอบให้เข้าสู่ระยะต่อไป ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

“กลุ่มธุรกิจทางการเงิน” หมายความว่า กลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์ บริษัทแม่ บริษัทลูกทุกทอด และบริษัทร่วมของธนาคารพาณิชย์ ทั้งในและต่างประเทศ แต่ไม่รวมสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

“ผู้บริหารระดับสูง” หมายความว่า ผู้บริหารระดับสูงตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

“ช่องทางดิจิทัล” หมายความว่า ช่องทางดิจิทัลตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับช่องทางให้บริการของธนาคารพาณิชย์ (banking channel)

“สาขาอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า สาขาอิเล็กทรอนิกส์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับช่องทางให้บริการของธนาคารพาณิชย์ (banking channel)

4.2 หลักเกณฑ์การกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา

4.2.1 หลักการกำกับดูแล

ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขามีขอบเขตการประกอบธุรกิจเช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ทั่วไปแต่มีรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่แตกต่างจากธนาคารพาณิชย์ทั่วไป โดยให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัล ดังนั้น นอกจากธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์และกลุ่มธุรกิจทางการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินแล้ว ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาและกลุ่มธุรกิจทางการเงินต้องถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลที่กำหนดเพิ่มเติมเป็นการเฉพาะตามประกาศฉบับนี้ด้วย เพื่อให้การกำกับดูแลและการบริหารความเสี่ยงมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาและกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

4.2.2 หลักเกณฑ์การกำกับดูแลทั่วไป

(1) การกำกับดูแลกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

(1.1) ให้ธุรกิจธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาเป็นธุรกิจทางการเงินตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลโครงสร้างและขอบเขตธุรกิจของกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ ที่บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินสามารถประกอบธุรกิจได้

(1.2) กรณีธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาเป็นบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินเดียวกับสถาบันการเงินแห่งอื่น ให้บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินดังกล่าวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1.2.1) ให้บริษัทแม่ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินจัดธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาเป็นบริษัทนอกกลุ่ม Solo Consolidation ของสถาบันการเงินแห่งอื่น โดยให้ถือว่ามีกลุ่มธุรกิจทางการเงินระดับ Solo Consolidation ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาแยกต่างหากจากกลุ่มธุรกิจทางการเงินระดับ Solo Consolidation ของสถาบันการเงินแห่งอื่น ภายใต้กลุ่มธุรกิจทางการเงินระดับ Full Consolidation เดียวกันกับสถาบันการเงินแห่งอื่นนั้น

(1.2.2) เมื่อธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาเปิดดำเนินการจนพ้นระยะแรกของการประกอบธุรกิจแล้ว ห้ามสถาบันการเงินแห่งอื่น และบริษัทลูกในกลุ่ม Solo Consolidation ของสถาบันการเงินแห่งอื่นนั้น ให้สินเชื่อ ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ กับธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา และบริษัทลูกในกลุ่ม Solo Consolidation ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขานั้น เว้นแต่เป็นการกู้ยืมระหว่างธนาคารพาณิชย์เพื่อการบริหารจัดการสภาพคล่องระยะสั้น การแก้ไขปัญหาฐานะ หรือการดำเนินงานหรือปัญหาสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา กรณีอื่นตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดในเงื่อนไขในการผ่อนผันให้สถาบันการเงินแห่งนั้นถือหุ้นในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา ข้างต้น หรือได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรายการนี้

(2) การกำกับดูแลเงินกองทุน

กรณีที่สถาบันการเงินแห่งอื่นถือหรือมีหุ้นโดยตรงหรือทางอ้อมในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาในลักษณะที่ส่งผลให้เงินกองทุนในระบบสถาบันการเงินเพิ่มขึ้นเกินกว่าปริมาณเงินลงทุนในระบบที่เกิดขึ้นจริงจนไม่สามารถรองรับความเสี่ยงจากการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงสูงต่อสถาบันการเงินแห่งอื่นนั้น เช่น สถาบันการเงินแห่งอื่นมีปริมาณเงินลงทุนในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาในสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้นและธนาคารพาณิชย์ไร้สาขามีปริมาณการให้สินเชื่อแก่กลุ่มลูกหนี้รายใหญ่ในสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้นด้วย ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจสั่งการให้สถาบันการเงินแห่งอื่นที่ถือหรือมีหุ้นในธนาคารพาณิชย์ไร้สาขานั้น ต้องดำรงเงินกองทุนตามแนวทางที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นสมควรก็ได้

(3) การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องไม่ใช่ชื่อ เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ที่เหมือน ใกล้เคียง หรือสื่อถึงสถาบันการเงินแห่งอื่นหรือกลุ่มธุรกิจทางการเงินของสถาบันการเงินแห่งอื่น เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่ประชาชนอาจสับสนหรือเข้าใจผิดเกี่ยวกับการให้บริการ หรือความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาหรือสถาบันการเงินแห่งอื่น ไม่ว่าธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาจะอยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินเดียวกันกับสถาบันการเงินแห่งอื่นหรือไม่

(4) การกำกับดูแลด้านธรรมาภิบาล

(4.1) กรรมการอย่างน้อย 1 คน และผู้บริหารระดับสูงในตำแหน่งสูงสุดด้านเทคโนโลยีของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา ต้องมีประสบการณ์ในงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือการให้บริการด้านดิจิทัลอย่างน้อย 3 ปี

(4.2) ผู้บริหารระดับสูงในตำแหน่งสูงสุดด้านเทคโนโลยีของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องปฏิบัติหน้าที่ให้กับธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาแบบเต็มเวลา และต้องไม่เป็นพนักงานในนิติบุคคลอื่น

(5) การกำกับดูแลการทำธุรกรรมกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือกิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง (Related Lending)

(5.1) กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาหรือบริษัทลูกในกลุ่ม Solo Consolidation ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาทำธุรกรรมกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือกิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาหรือบริษัทลูกในกลุ่ม Solo Consolidation ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา หรือคณะกรรมการของบริษัทลูกในกลุ่ม Solo Consolidation ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขานั้น แล้วแต่กรณี โดยการอนุมัติดังกล่าวต้องเป็นมติเอกฉันท์ทุกกรณี ทั้งนี้ คณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา หรือคณะกรรมการของ

บริษัทในกลุ่ม Solo Consolidation ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา ต้องพิจารณากรณีข้างต้นด้วยตนเองโดยไม่สามารถมอบอำนาจหรือมอบหมายได้

(5.2) ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา และบริษัทในกลุ่ม Solo Consolidation ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขานั้น ต้องจัดทำรายงานการทำธุรกรรมกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือกิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา เสนอต่คณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา หรือคณะกรรมการของบริษัทในกลุ่ม Solo Consolidation ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขานั้น แล้วแต่กรณี ทุก 6 เดือน และจัดเก็บรายงานดังกล่าวไว้ที่ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา หรือบริษัทในกลุ่ม Solo Consolidation ของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขานั้น เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตรวจสอบหรือจัดส่งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อมีการร้องขอ

(6) การกำกับดูแลช่องทางให้บริการและการใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอก

ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัลเท่านั้น เว้นแต่มีเหตุจำเป็นต้องให้บริการผ่านช่องทางอื่น เช่น การใช้สาขาอิเล็กทรอนิกส์ของธนาคารพาณิชย์แห่งอื่นผ่านระบบ ATM Pool การใช้ตัวแทนทางการเงินเพื่อรองรับความต้องการเงินสดของผู้ใช้บริการ หรือการให้บริการนอกสถานที่เป็นครั้งคราว โดยธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยก่อน ซึ่งในการอนุญาต ธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณาจากเหตุผลความจำเป็น แผนการทยอยลดการให้บริการผ่านช่องทางอื่นนั้น และต้องไม่เป็นการหลีกเลี่ยงการให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัล นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนดังกล่าวให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบเป็นรายปีและเมื่อดำเนินการตามแผนเสร็จสิ้น

ทั้งนี้ ในการให้บริการผ่านตัวแทนทางการเงินและการใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอกของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาตามขอบเขตที่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยข้างต้น ให้ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การให้บริการจากพันธมิตรทางธุรกิจ (business partner) ของสถาบันการเงิน

(7) การกำกับดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่รองรับการให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัล

ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง โดยต้องหยุดชะงักไม่เกิน 8 ชั่วโมงใน 1 รอบปีปฏิทิน และในแต่ละครั้งที่ระบบหยุดชะงักต้องกลับมาให้บริการได้ตามปกติภายใน 2 ชั่วโมง

นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องไม่ใช่ระบบเงินฝาก ระบบสินเชื่อ ระบบงานการให้บริการทางอินเทอร์เน็ต (internet banking) และระบบงานการให้บริการทางอุปกรณ์เคลื่อนที่ (mobile banking) ร่วมกับสถาบันการเงินแห่งอื่นไม่ว่าในประเทศไทยหรือต่างประเทศ

4.2.3 หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเฉพาะระยะแรกของการประกอบธุรกิจ

(1) การกำกับดูแลด้านธรรมาภิบาล

ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาอาจขออนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อแต่งตั้งให้บุคคลที่มีได้เป็นกรรมการ ผู้จัดการ และผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงินแห่งอื่น ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการหรือผู้มีอำนาจในการจัดการของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา ตามที่ได้รับมอบหมายจากสถาบันการเงินแห่งนั้นให้ไปปฏิบัติหน้าที่แบบเต็มเวลาในลักษณะ secondment โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณาอนุญาตตามเหตุผล ความจำเป็น และแนวทางป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ประกอบด้วย

(2) การทดสอบภาวะวิกฤต (stress test)

ธนาคารแห่งประเทศไทยผ่อนปรนแนวทางการทดสอบภาวะวิกฤต (stress test) ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนโดยวิธีการ (Pillar 2) ให้แก่ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาในระยะแรกของการประกอบธุรกิจ โดยให้ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(2.1) ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาสามารถทดสอบภาวะวิกฤตด้วยสถานการณ์จำลองที่กำหนดขึ้นเอง (self-developed scenario) หรือสถานการณ์จำลองมาตรฐานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด (supervisory scenario) อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยต้องแบ่งระดับความรุนแรงของสถานการณ์จำลองออกเป็นอย่างน้อย 2 ระดับ ได้แก่ ระดับ baseline¹ และระดับ adverse²

(2.2) ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องพิจารณาประเมินความเสี่ยงโดยครอบคลุมอย่างน้อย 3 ด้าน ได้แก่ ความเสี่ยงด้านเครดิต ความเสี่ยงด้านตลาดในบัญชีเพื่อค้า และความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง โดยมีความถี่ในการทดสอบและช่วงเวลาในการประเมินผลกระทบสำหรับแต่ละความเสี่ยงตามที่กำหนดในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนโดยวิธีการ (Pillar 2) ทั้งนี้ ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขามีข้อมูลไม่เพียงพอในการจัดทำแบบจำลองสำหรับการประเมินผลกระทบของสถานการณ์ภายใต้ภาวะวิกฤต ให้กำหนดเกณฑ์เชิงคุณภาพหรือใช้ดุลยพินิจตามสมควร และอยู่บนหลักความระมัดระวัง

¹ ระดับ baseline หมายถึง สถานการณ์จำลองที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจริง

² ระดับ adverse หมายถึง สถานการณ์จำลองที่มีความรุนแรงเพียงพอและมีโอกาสเกิดขึ้นได้ (extreme but plausible events) ที่สะท้อนความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญต่อพอร์ตสินเชื่อและธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา ทั้งในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

(3) การจัดทำแผนล่วงหน้ารองรับการเสริมสร้างความมั่นคงและ แก้ไขปัญหา (recovery plan)

ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขายังไม่ต้องจัดทำและส่งแผนล่วงหน้ารองรับการเสริมสร้างความมั่นคงและแก้ไขปัญหา (recovery plan) ต่อธนาคารแห่งประเทศไทยตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์เตรียมแผนล่วงหน้ารองรับการเสริมสร้างความมั่นคงและแก้ไขปัญหา (recovery plan)

ทั้งนี้ เมื่อธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาพ้นระยะแรกของการประกอบธุรกิจแล้ว ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์เตรียมแผนล่วงหน้ารองรับการเสริมสร้างความมั่นคงและแก้ไขปัญหา (recovery plan) โดยแผน recovery plan ซึ่งจัดทำขึ้นเป็นครั้งแรก ให้ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาดำเนินการดังต่อไปนี้

(3.1) กรณีได้รับความเห็นชอบให้พ้นระยะแรกของการประกอบธุรกิจในช่วงตั้งแต่เดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายนให้นำส่งแผนภายในเดือนตุลาคมของปีนั้น

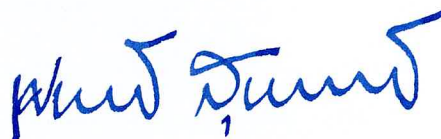
(3.2) กรณีอื่นนอกจากข้อ (3.1)ให้นำส่งแผนตามรอบระยะเวลาปกติ

ทั้งนี้ กรณีธนาคารพาณิชย์ไร้สาขามีเหตุจำเป็นที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามข้อ 4.2.3 (3.1) – (3.2) ให้ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาขอผ่อนผันการนำส่งแผนครั้งแรกต่อธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรายกรณี โดยในการผ่อนผัน ธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณาจากเหตุผล ความจำเป็น และระยะเวลาในการดำเนินการอันสมควร

5. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 6 กันยายน 2567

(นายเศรษฐวุฒิ สุทธิวาทนฤพุมิ)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5882, 0 2283 6227, 0 2283 6241

อีเมล CRB-RPD@bot.or.th

คำถาม – คำตอบแบบท้ายประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย
เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank)
ลงวันที่ 6 กันยายน 2567

ข้อ	คำถาม	คำตอบ
การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ		
1.	ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาสามารถใช้ชื่อ เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ที่เหมือน ไกล่เคียง หรือสื่อถึงบริษัทอื่นที่ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องและไม่ได้อยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินของสถาบันการเงินแห่งอื่นได้หรือไม่ (วันที่ 17 กันยายน 2567)	ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องไม่ใช่ชื่อ เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ที่เหมือน ไกล่เคียง หรือสื่อถึงสถาบันการเงินแห่งอื่นหรือกลุ่มธุรกิจทางการเงินของสถาบันการเงินแห่งอื่น ซึ่งรวมถึงบริษัทใด ๆ ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่มีชื่อ เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ที่สื่อถึงสถาบันการเงินแห่งอื่นหรือกลุ่มธุรกิจทางการเงินของสถาบันการเงินแห่งอื่นด้วย ไม่ว่าธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาจะอยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินเดียวกันกับสถาบันการเงินแห่งอื่นนั้นหรือไม่ เพื่อป้องกันประชาชนเข้าใจผิดว่า ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาและสถาบันการเงินแห่งอื่นหรือกลุ่มธุรกิจทางการเงินของสถาบันการเงินแห่งอื่น มีส่วนรับผิดชอบในธุรกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นร่วมกัน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ชื่อเสียง หรือการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาและสถาบันการเงินแห่งอื่นหรือกลุ่มธุรกิจทางการเงินของสถาบันการเงินแห่งอื่นนั้นได้ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการใช้ชื่อ เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ของสถาบันการเงินต่างประเทศที่ไม่ได้ประกอบธุรกิจสถาบันการเงินในประเทศไทย หรือบริษัทอื่นใดที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงินของสถาบันการเงินแห่งอื่น
การกำกับดูแลด้านธรรมาภิบาล		
2.	ตามหลักเกณฑ์ข้อ 4.2.2 (4.1) ที่กำหนดให้กรรมการอย่างน้อย 1 คน และผู้บริหารระดับสูงด้านเทคโนโลยีของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา ต้องมีประสบการณ์ในงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศหรือการให้บริการด้านดิจิทัลอย่างน้อย 3 ปี	ตัวอย่างประสบการณ์ในงานหรือการให้บริการ เช่น ประสบการณ์ในงานด้านปฏิบัติการเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT operation) ด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT development) ด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT security) หรือประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจบริการชำระเงิน ธุรกิจแพลตฟอร์ม

ข้อ	คำถาม	คำตอบ
	โปรดยกตัวอย่างประสบการณ์ในงานหรือการให้บริการข้างต้น (วันที่ 17 กันยายน 2567)	ออนไลน์ หรือการให้คำแนะนำหรือแก้ไขปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT solution)
3.	ตามหลักเกณฑ์ข้อ 4.2.2 (4.2) ที่กำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงในตำแหน่งสูงสุดด้านเทคโนโลยีของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องปฏิบัติหน้าที่ให้กับธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาเต็มเวลา และต้องไม่เป็นพนักงานในนิติบุคคลอื่น นั้น คำว่า “พนักงานในนิติบุคคลอื่น” หมายความว่า กรรมการด้วยหรือไม่ และมีแนวทางพิจารณาอย่างไร (วันที่ 17 กันยายน 2567)	“พนักงานในนิติบุคคลอื่น” หมายความว่ารวมถึง การดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการที่เป็นผู้บริหาร หรือผู้บริหารด้วยอย่างไรก็ดี หากผู้บริหารระดับสูงในตำแหน่งสูงสุดด้านเทคโนโลยี ดำรงตำแหน่งอื่นที่นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น เช่น เป็นกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร หรือเป็นที่ปรึกษาที่ไม่เข้าข่ายเป็นผู้มีอำนาจในการจัดการในนิติบุคคลอื่น ต้องคำนึงถึงหลักการป้องกันการความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และการอุทิศเวลาในการบริหารจัดการงานของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาให้ได้อย่างเต็มที่ด้วย
การกำกับดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่รองรับการให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัล		
4.	ขอทราบขอบเขตของข้อกำหนดที่ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องไม่ใช้ระบบเงินฝาก ระบบสินเชื่อ ระบบงานการให้บริการทางอินเทอร์เน็ต (internet banking) และระบบงานการให้บริการทางอุปกรณ์เคลื่อนที่ (mobile banking) ร่วมกับสถาบันการเงินแห่งอื่นไม่ว่าในประเทศหรือต่างประเทศ (วันที่ 17 กันยายน 2567)	ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องไม่ใช้ระบบเงินฝาก ระบบสินเชื่อ ระบบ internet banking และระบบ mobile banking ร่วมกับสถาบันการเงินแห่งอื่นไม่ว่าในประเทศหรือต่างประเทศ โดยต้องมีการแยกระบบตั้งแต่ระดับ operating system (OS) middleware ระบบงานเงินฝาก ระบบงานสินเชื่อ ระบบงาน internet banking และระบบงาน mobile banking เป็นขั้นต่ำ เพื่อให้มั่นใจว่าระบบที่ให้บริการและข้อมูลของผู้ใช้บริการของธนาคารพาณิชย์ไร้สาขามีการแยกออกจากสถาบันการเงินแห่งอื่น โดยในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาใช้ทรัพยากรระบบด้าน hardware network และ facility ใน data center ร่วมกับสถาบันการเงินแห่งอื่นไม่ว่าในประเทศหรือต่างประเทศ ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาต้องคำนึงถึงกระบวนการหรือขั้นตอนเพื่อให้เกิดความพร้อมใช้งานของ hardware network และ facility ใน data center นั้นด้วย
5.	ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาสามารถใช้บริการ cloud computing ได้หรือไม่	ธนาคารพาณิชย์ไร้สาขาสามารถใช้บริการ public cloud computing ซึ่งจัดเป็นการให้บริการงานด้าน IT

ข้อ	คำถาม	คำตอบ
	(วันที่ 17 กันยายน 2567)	outsourcing ประเภทหนึ่งได้ โดยจะต้องปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk) ของสถาบันการเงินในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงจากบุคคลภายนอก (third party risk management) โดยหากธนาคารพาณิชย์ใดใช้นำระบบงานสำคัญไปใช้บริการ public cloud computing จากบุคคลภายนอก จะต้องปฏิบัติตามการควบคุมเพิ่มเติมอย่างเคร่งครัด